

After-LIFE plejeplan
for

“Bågø”

Periode: 2012-2022

Lars Briggs, Kristoffer Hansen og Ole Thorup

Amphi Consult v./Lars Briggs
www.amphi.dk

1

1. Lokalitetsbeskrivelse

Bågø er projektområde nr. 4 i LIFE Baltcoast projektet og er en del af det 35.043 ha store NATURA 2000 område "Lillebælt". Projektområdet omfatter to adskilte områder beliggende på hhv. den vestlige og sydvestlige del af Bågø. I projektområdet findes tre store kystlaguner, dækkende i alt ca. 4-6 ha. Omkring kystlagunerne findes strandenge, i alt ca. 38 ha. En mindre del af området (ca. 5 ha) er hvid klit.

Bågø er en ø i Lillebælt med adskillige kystlaguner langs syd-, vest- og nordkysterne. Omkring lagunerne findes Atlanterhavs-strandenge og nogle af lagunerne grænser og til grå klitter. I løbet af de sidste årtier, er store dele af engen vokset til pga. ophør af græsning og høslæt. Fra 1970'erne til 1990'erne blev både ferske og brakke enge gødet. Over de sidste 10 år er kun ganske få af engene på Bågø blevet forvaltet på en landbrugsmæssigt miljøvenlig måde eller braklagt, og således har undgået at modtage gødning og/eller pesticider. Gødsningen ændrede vegetationsstrukturen og øgede hastigheden af tilgroning efter landbrugsdriften blev opgivet.

Strandengene, engene og kystlagunerne er alle afhængige af græsning og somme tider supplerende slåning for at opnå en gunstig bevaringsstatus. Ved begyndelsen af projektet var græsningen blevet opgivet på hele den nordlige del af det vestlige strandengsområde på Bågø. Derfor blev disse områder inkluderet i projektområdet med en supplerende bestemmelse. Yderligere synlige trusler var en total mangel på græsning af de øvre strandenge og fladvandede lavninger med ferskvand. De eksisterende laguner og naturlige våde lavninger havde en for høj saltholdighed for yngel af strandtudse. Nogle af de tidligere øvre strandenge var blevet pløjet inden for de sidste 50 år.

Yngleforholdene for strandtudse var meget ringe. Vandhullerne var vokset til i høj vegetation, drænet, for saltholdige og/eller forurenede. De naturlige lavninger var blevet drænet og delvist fyldt op, hvilket begrænser ynglen af strandtudse og fødemulighederne for rødben og vibe.

2. Aktiviteter i LIFE BaltCoast

I alt 6 naturlige lavninger blev genoprettet ved at blokere grøfter og grave lavningerne i den øvre del af strandengen forsigtigt dybere.

Der blev opsat hegn og indført græsning på den vestlige og sydlige del af øen. Formålet med græsningen var at forbedre naturtilstanden af de øvre strandenge og de naturlige, men tilvoksede, lavninger. De første positive effekter viste sig i 2009, da både rødben og vibe yngede på stedet med flere par. Ole Thorup er overbevist om, at stedet har potentiale for som ynglested for engryle.

I det sydvestlig delområde af projektet var der græsning inden projektet gik i gang og her blev 3 naturlige lavninger blev genoprettet. I den vestlige del med ny græsning blev 2 lavninger med ferskvandslavninger, som tidligere var groet til med strand-kogleaks renset og genoprettet. På øens sydlige del blev 1 vandhul renset.

Strandtudsen var i stand til at rekolonisere og yngle med succes i alle disse 6 lavninger, og på den måde standsede den negative bestandsudvikling af arten i de foregående år.

3. Aktuell bevaringsstatus og trusler

3.1. *Habitater*

Genoprettelse af naturlige i alt 6 naturlige lavninger som ynglested for strandtudse og forageringsområde for vadefugle og igangsat græsning på det nordvestligste og sydligste delområde i projektet.

3.2. *Arter*

De to nordvestlige delområder, Mellemmose og Vestermose huser de langt de største antal af ynglefugle i projektet. Klyde (fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I) yngler regelmæssigt i Vestermose, med maksimum på 9 par i 2005. I Mellemmose blev klyde set med 2 sikre par og i alt hele 35 voksne fugle og 4 juvenile i 2012. Af mere almindelige engfugle yngler rødben og vibe yngler med fine bestande i både mellemmose og Vestermose og Ole Thorup vurderer, at Mellemmose er et potentiel ynglested for engryle. Brushane har tidligere ynglet på Bågø med en enkelt ynglehun og kunne eventuelt komme igen. Udover engfuglene yngede havterne (fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I), spidsand og skeand i projektperioden. Der yngler desuden mange måger på øen, bl.a. større antal af stormmåge og sølvmåge i Vestermose.

Den sydligvestligste strandeng huser kun få par rødben og viber og potentialet for engfugle er her ikke stort.

En stor, men truet, bestand af strandtudse findes på Bågø. Bestanden er en af de største i Danmark, men der er meget få ynglesteder af tilstrækkeligt kvalitet. Manglen på egnede ynglevandhuller er den største trussel mod bestanden af strandtudse. Fra 2004-2007 er der ikke registeret ynglesucces for arten i LIFE projektområderne på Bågø (dog ynglesucces uden for på øens nordlige og østlige del), men siden en del ynglesucces i de restaurerede lavninger.

Som følge af aktiviteterne i projektet fandtes strandtudsen ynglende i ferskvandslavninger (tidligere tilgroede med strand-kogleaks). 2012 blev der registeret en markant stigning i bestanden og mere end 1000 individer blev optalt - mange af disse i de naturlige lavninger. I perioden 2005-2010 hvor arten blev overvåget i projektet var højeste tælling på 352.

SWOT analyse til klarlæggelse af styrker/svagheder – muligheder/trusler. Med denne metode identificeres hvilke problemer eller behov der udestår når LIFE projektet slutter.

Tabel 1: SWOT analyse af forholdene i området.

	Hjælper til at opnå mål	Skadeligt for at opnå mål
Lokale faktorer som styrker eller svækker	Styrker	Svagheder
	Tilstanden for engfugle er væsentligt forbedret i Mellemose efter forbedring af græsningen. Områder med kort græs og fladvandede områder og forholdsvis lav saltholdighed giver gode betingelser for engfugle.	Besøgende kan færdes langt kysten, hvilket kan give en vis forstyrrelse af ynglefuglene.
	Strandtudse yngler nu igen i de restaurerede lavninger og der er mulighed for at lave flere ynglelavninger for strandtudse	Øen har primært landbrug med svinebrug, hvilket mindsker mulighederne for at opbygge besætninger med fedekvæg til fremtidig drift af engene
	Vestermose, Mellemose og Egholm v/ Bågå (uden for projektområdet) udgør et samlet område med potentiale for ynglende klyder.	Vestermose har dybe grøfter med stejle bredder, hvilke gør området mindre egnet til ynglende vadefugle.
Eksterne faktorer som styrker eller svækker	Muligheder	Trusler
	Mellemose har potentiale for at blive et rigtigt godt sted til ynglende vadefugle og strandtudse.	Rynket rose findes på øen, men er ikke særligt udbredt i projektområderne endnu.
	Den sydlige strandeng har potentiale for at blive et bedre ynglested for strandtudse.	Landrovdyr som f.eks. ræv vil kunne trives på øen pga. den meget vegetation, hvis de skulle komme til øen.
	Mellemosen og øens øvrige strandenge er omkranset af store lavtliggende våde marker, der igen kan blive til fersk-brak strandeng med stort potentiale for strandtudse, brushøns, viber og andre vadefugle, der fortrækker ferske-brakke enge	

4. Anbefalinger til fremtidig pleje

4.1. Opretholdelse af nuværende bevaringsstatus

- Vurdering af habitatkvalitet for arter og anbefalinger til forbedring af plejen varetages af Assens Kommune.
- Naturstyrelsen er ansvarlig for artsovervågning (herunder klyde, engryle og brushane) og specielle EU habitattyper som laguner og strandeng.

- Beskrivelser af aktiviteter, der gennemføres hvert år:
  - Græsningsområde bør tjekkes og lodsejerne informeres om nye tilskudsmuligheder.
  - Opretholdelse af vandstanden i yngletiden bør sikres ved at tjekke at afvandingsgrøfter ikke uddybes.
- Hvis strandengene og kystlagunerne i fremtiden ikke lever op til de ønskede mål:
  - Ved tilgroning af habitater (strandenge, laguner), bør kontakt til nye landmænd og græsningsfirmaer foretages på øen og på fastlandet for at genstarte og forbedre græsningen.
  - Genvækst af buske fjernes.
  - Dårlig ynglesucces af strandtudse må resultere i oprensning og nygravning af flade vandhuller.

4.2. **Forbedret bevaringsstatus**

Alle øens strandenge og lavtliggende marker har et stort fremtidigt potentiale for strandtudse. En fremtidig mere miljøvenlig drift med fedekvæg vil forbedre ynglemuligheder for klyde og andre vadefugle ved at skabe bedre fourageringsmuligheder for ungerne, og der vil også blive skabt et mere diversit plantesamfund med strandengsplanter.

Mængden af øvre fersk-brak strandeng på øen bør øges ved at betale landmænd kompensation for omlægning af våde kystnære marker til øvre strandeng. Assens Kommune er i gang med at løfte opgaven.

Opretholdelse af godt græsningstryk og motivering af lodsejere for dette foretages af Assens kommune.

5. English summary

The project has improved the conservation status on Bågø by:

- Restoring natural depressions by dredging and blocking ditches.
- Improving grazing of coastal lagoons and coastal meadows in the north western and southern parts.

To maintain the achieved conservation status it is needed to:

- Surveys grazed areas and inform landowners about new subsidy schemes.
- Maintain water level during breeding season by securing that ditches are not deepened.
- Get farmers from outside of Bågø to graze the island if necessary.
- Dredging and creation of depressions for *Bufo calamita* in case of limited breeding success.

To improve the conservation status it is needed to:

- Develop more meadow habitat on fields and coastal meadows, by means of cattle grazing, for meadow birds, *Recurvirostra avosetta*, *Bufo calamita* and for more diverse plant communities.

6. Kort

